

PUBLIC ADMINISTRATION INSTITUTIONS

Constantina Anca BORDUȘANU

**PhD. C., The National School of Political and Administrative Studies,
Bucharest**

ABSTRACT:

THIS ARTICLE EXPLORES THE STRUCTURE, FUNCTIONS, AND ROLE OF PUBLIC ADMINISTRATION AUTHORITIES WITHIN A DEMOCRATIC STATE. IT ADDRESSES THE MAIN CATEGORIES OF PUBLIC AUTHORITIES, BOTH AT THE CENTRAL AND LOCAL LEVELS, AS WELL AS THEIR INTERACTIONS WITH CITIZENS AND OTHER INSTITUTIONS. RECENT REFORMS IN PUBLIC ADMINISTRATION ARE ALSO DISCUSSED, WITH A FOCUS ON EFFICIENCY, TRANSPARENCY, AND DIGITALIZATION. THE ANALYSIS HIGHLIGHTS THE IMPORTANCE OF THESE AUTHORITIES IN ENSURING GOOD GOVERNANCE AND THE FAIR AND EFFICIENT APPLICATION OF LEGISLATION.

KEYWORDS: PUBLIC ADMINISTRATION, PUBLIC AUTHORITIES, GOVERNANCE, CENTRAL INSTITUTIONS, LOCAL INSTITUTIONS, REFORMS, EFFICIENCY, TRANSPARENCY, DIGITALIZATION.

Concept

Pentru definirea autorităților administrației publice pornim de la următoarele aspecte:

1. Autoritățile administrative sunt o categorie de autorități publice, respectiv forme organizatorice constituite în sistemul autorităților publice;
2. Sunt autorități cu o formă organizatorică stabilă (structural și organizațional) - determinată de permanența și conținutul sarcinilor ce trebuie să fie exercitate (aceasta nu exclude sarcini temporare sau organe cu caracter temporar, urmare a provizoratului unor sarcini);
3. Dispun de capacitate juridică cu caracter special, care le dă posibilitatea participării la raporturile specifice, precum și aptitudinea limitată de a avea și de a exercita drepturi și, după caz, de a îndeplini obligații în nume propriu. Trebuie precizat că, deși în general însăși capacitatea conferă calitatea de a participa în nume propriu la raporturile juridice ca subiect de drept, în cazul administrației publice există organe cu competențe dintre cele mai diferite (decizională sau de execuție, proprie sau delegată, principală sau auxiliară) motiv pentru care, unele dintre ele nu pot participa în nume propriu – ci doar în numele altuia – la realizarea puterii publice, neavând capacitate, ci doar o anumită competență, deși sunt organe de stat;
4. Prin atribuțiile exercitate, organele administrației publice înfăptuiesc activitatea executivă a statului, ca formă fundamentală de activitate sau funcție esențială a acestuia.

Definiție:

Autoritatea administrativă reprezintă categoria autorităților publice, care are o structură stabilă și o activitate continuă, înzestrată cu capacitatea juridică ce-i permite participarea în nume propriu la îndeplinirea puterii executive în limitele competenței legal specifice.

Locul administrației în sistemul autorităților publice este determinat de:

- modul de organizare și funcționare;
- atribuțiile ce-i revin în realizarea sarcinilor specifice, comparativ cu celelalte puteri sau sisteme de autorități.

- a. În primul rând, organele executive, sunt, de regulă, alcătuite din persoane numite și, mai rar, alese în funcție, spre deosebire de organele legislative. Funcționarii acestor organe sunt subordonați ierarhic, fiind revocabili din funcție, comparativ cu magistrații, care, în cazul judecătorilor sunt independenți în activitate și inamovibili în funcție, iar procurorii dispun de stabilitatea funcției; o nouă reglementare-Legea 188/1999- privind funcționarul public trebuie totuși avută în vedere.
- b. În al doilea rând, prin activitatea lor, autoritățile administrative asigură punerea în executare și executarea în concret a legilor, procesul activității executive incluzând astfel adoptarea de acte normative, emiterea actelor individuale, executarea și controlul îndeplinirii actelor individuale. Spre deosebire de regelementarea legislativă, cea executivă:
- are un caracter secundar și derivat;
  - se întemeiază pe lege;
  - nu poate interveni în domenii rezervate exclusiv legislativului (cazul legilor organice).
- c. Aplicarea actelor administrative individuale nu implică, spre deosebire de aplicarea judiciară a legii prin hotărârea judecătorească, aspectul de soluționare a unui conflict dedus judecării în urma încălcării legii, cu putere de adevăr legal sau cu autoritatea lucrului judecat, ci de executare concretă a regulilor juridice în procesul realizării lor curente, eventual sancționarea abaterilor contravenționale (de gravitate, totuși, redusă). Numai în mod excepțional, executivului i se poate încredința prin lege judecarea unor încălcări ale legii în cadrul jurisdicțiilor organizate la nivelul său.

Elementele autorităților publice (structurile interne ale sistemului) sunt:

- personalul (resursele umane);
- resursele materiale și financiare;
- competența de care dispun (după caz, capacitatea juridică pe care o exercită).

Sarcinile administrației publice se circumscriu obiectivelor pe care aceste organe trebuie să le realizeze în cadrul activității executive pe care o desfășoară.

Obiectivele (scopurile determinate) au la origine interese de stat corespunzătoare nevoilor sociale reale. În vederea realizării obiectivelor, executivul are anumite atribuții legale, adică sistemul de drepturi și obligații de care dispune administrația, sau sfera de autoritate ori împuternicirile cu care a fost investită.

Între sarcină și atribuție există o corelație, ultima reprezentând investirea conferită pentru realizarea primei. Diferența dintre ele este uneori determinată și de tipul organului executiv solicitat să le realizeze, de pildă: poziția ierarhică (de conducere sau de execuție), nivelul (central sau local), precum și sfera competenței materiale a organului administrativ.

Competența reprezintă ansamblul activităților cu și fără semnificație juridică săvârșite de un organ în vederea realizării atribuțiilor sale. În sens juridic larg ea reprezintă numai activitatea (actele și faptele) cu caracter juridic iar în sens restrâns cuprinde numai ansamblul actelor juridice pe care le poate emite o autoritate în condițiile precizate de lege.

De exemplu: guvernul are competența de a elabora proiecte de legi, vizând regiile autonome și societățile comerciale sau impozitul pe venituri etc, în vreme ce la nivel local se emit autorizații administrative pentru întreprinzători.

Trăsăturile competenței¹:

1. caracter legal - fiind stipulată de lege, sau de acte normative inferioare legii;
2. caracter propriu (numit și autonom sau personal) deoarece aparține numai autorității căreia i-a fost conferită, neputând fi transmisă altei autorități, după cum un organ nu se poate substitui în competența altuia, decât în cazuri expres prevăzute și în mod excepțional (de pildă, în ipoteza delegării și repartizării de atribuții sau a înlocuirii din funcție);
3. caracter obligatoriu: exercitarea ei nu este o facultate pentru titular, de genul dreptului subiectiv, deoarece drepturile conferite autorității față de celălalt subiect sunt adevărate îndatoriri față de lege, organul trebuind să-și manifeste competența, într-un fel sau altul, dacă i-a fost adresată o solicitare față de care ar avea de pildă un drept de apreciere legal recunoscut;
4. are caracter permanent- este executată în mod continuu și necondiționat, exceptând cazurile de competența temporară sau ale organelor temporare ce au o competență similară.

Capacitatea juridică administrativă reprezintă aptitudinea conferită de lege unei autorități publice, de regulă executive, de a avea drepturi și obligații exercitate sau îndeplinite în mod limitativ și în nume propriu în cadrul realizării puterii publice.

În raport de capacitate, ca aptitudine, competența este cea care îi determină conținutul și limitele, deoarece, spre deosebire de persoanele fizice care au o capacitate generală- ca aptitudine nelimitată în dobândirea drepturilor și obligațiilor de orice fel, cu excepția interdicțiilor expres prevăzute, capacitatea organelor de stat (cazul special al organelor administrative) este specială, adică se limitează numai la actele și faptele prevăzute de lege și strict determinate de drepturile și obligațiile limitative atribuite.

Sarcinile, atribuțiile, competența și capacitatea juridică definesc statutul propriu al autorității publice respective. Pe lângă capacitatea administrativă organele executive pot avea și alte capacități juridice, precum cele de natură civilă, de dreptul muncii, putând avea calitate de subiect și în aceste tipuri de raporturi.

Personalitatea juridică a organelor administrative poate fi:

- civilă sau de drept privat (când au în proprietate bunuri din domeniul privat);
- de drept public (când sunt proprietare ale bunurilor domeniului public).

Clasificarea sarcinilor și competențelor administrative²

Criterii de clasificare:

- a. după natura lor:
  - sarcini de conducere și organizare
  - sarcini de prestație

Primele se realizează prin acțiuni de organizare a executării și executarea în concret a legilor și a altor acte, constând din emiterea de acte normative sau de prescripții în diverse domenii de interes național sau local.

Cele din categoria a doua- vizează sarcini privitoare la satisfacerea unor nevoi sociale concrete ale unei colectivități sau ale membrilor ei, realizate pe cale aplicativă, concretă, individuală, fie prin acte juridice (de pildă, organizarea de servicii publice, eliberarea de autorizații necesare efectuării diverselor activități private, încheierea de contracte ori fapte juridice materiale sau

¹ Conform I. Alexandru, *op. cit.*

² Conform I. Alexandru, *op. cit.* și I. Iovănaș.

operațiuni administrative – de exemplu recensământul populației, școlarizarea obligatorie pentru învățământul general).

b. după sfera lor de cuprindere:

- sarcini generale;
- sarcini speciale.

Sarcini generale:

- de informare;
- de prevedere;
- de programare;
- de organizare.

Sarcini speciale (sau tehnice) – se circumscriu unor obiective concrete, precis determinate, la nivelul fiecărei autorități și, după conținutul lor, sunt:

- economico-financiare;
- sociale;
- sanitare;
- cultural-educative;
- de instruire;
- de prezentare.

c. După aria de aplicare:

- naționale
- locale

Organizarea administrației publice³

Multitudinea autorităților administrative ale statului și comunităților locale- determină ordonarea, în vederea realizării funcțiilor pe care acestea le au, în baza a două criterii:

- criteriul teritorial, căruia îi corespunde structura ierarhică;
- criteriul competenței materiale, sau funcțional, căruia îi corespunde structura funcțională. Deci, sistemul administrației publice este organizat sub forma unei structuri mixte, ierarhic-funcționale.

a. Criteriul teritorial stă la baza împărțirii autorităților administrație publice în :

- autorități centrale,
- autorități locale,

după teritoriul asupra căruia au competență.

Din acest punct de vedere, luând în considerație și populația , autoritățile centrale acționează în interesul întregii comunități umane, deci la nivelul statului; autoritățile locale soluționează interesele comunităților locale, deci într-o zonă a teritoriului statal, interesele soluționate fiind cele locale, armonizate cu cele generale.

De aici rezultă deosebirea între autoritățile administrației publice locale (consiliile locale și primării) și diversele servicii publice descentralizate ale administrației publice centrale de specialitate (ministere și alte organe de specialitate) care acționează în diferite zone teritoriale și care sunt structuri exterioare (teritoriale) ale anumitor autorități centrale (de stat).

Cooperarea dintre ele se realizează prin prefect.

O problemă legată de structura teritorială a administrației o constituie gradul de autonomie funcțională a autorității locale.

---

³ Apud I. Alexandru, *op. cit.* și I. Iovănaș.

Elementele (condițiile) care determină existența unei autonomii locale reale sunt:

- a. existența unei comunități locale: o grupare de cetățeni (locuitori) care să aibă interese și cerințe specifice, caracteristice, particulare în raport cu interesele comunității naționale;
- b. existența unor mijloace materiale și bănești, la dispoziția comunității locale care să fie gestionate local; - element necesar pentru ca o comunitate să aibă personalitate juridică;
- c. agenții de conducere să fie locali; autoritățile să fie alese de populația din teritoriul respectiv, nu numite de la centru;
- d. competența în rezolvarea problemelor locale; aceasta nu presupune desprindere totală de statul național, mai ales în condițiile celui unitar.

În contextul studiului structurilor administrație publice, organizarea administrativ-teritorială constituie o altă problemă.

Orice organizare administrativ-teritorială are menirea de a asigura:

- creșterea eficienței activității autorităților publice;
- îmbunătățirea legăturilor dintre autoritățile locale și centrale;
- controlul eficient și sprijinul competenței autorităților administrativ-teritoriale.

Perfecționarea structurii administrative teritoriale reprezintă o activitate de optimizare a funcțiilor administrației publice în statul de drept.

Până în 1950 - s-a menținut în România împărțirea în comune, plase, județe și regiuni.

Prin legea 5/1950, copiindu-se modelul sovietic, se adoptă ca unități administrative comuna, orașul, raionul, regiunea.

Legea 2/1968-județe, orașe, comune. În prezent, sunt 41 de județe și capitala, împărțită în 6 sectoare.

- b. Criteriul funcțional sau al competenței materiale presupune:

- autorități cu competență generală;
- autorități cu competență de specialitate (structura funcțională a administrației publice).

Doctrina folosește termenul de ramură sau domeniu de activitate.

Central:

- organe subordonate guvernului: ministerul, alte organe centrale de specialitate;
- unități ce se subordonează ministerelor;
- unități autonome.

Local:

- serviciile publice descentralizate ale ministerelor și ale celorlalte organe centrale, a căror activitate este controlată de prefect, ca reprezentant al guvernului în teritoriu.

În principiu, structura organizatorică și funcțională a sistemului autorităților administrației publice este formată prin subordonarea - din treaptă în treaptă - a diverselor autorități care realizează activitatea administrativă a statului sau a colectivităților locale față de un organ de vârf - Guvernul, în calitate de organ central al puterii executive, care exercită, în conformitate cu legea, administrația publică pe întreg teritoriul țării. Autoritățile administrației publice se subordonează, de regulă, unele față de altele pe linie ierarhică (subordonare verticală) până la Guvern.

Analiza criteriilor de construire a structurilor administrației publice ne conduce la următoarea structură organizatorică a sistemului autorităților administrației publice:

Din punct de vedere al competenței teritoriale pot fi distinse:

- a. autorități centrale: Guvernul, ministerele și celelalte organe centrale ale administrației publice;
- b. autorități teritoriale (competență asupra unei părți din teritoriu): servicii publice descentralizate ale ministerelor și ale celorlalte organe centrale;
- c. locale (competența asupra unei unități administrativ-teritoriale): consilii locale, primării.

Iar din punct de vedere al competenței materiale:

- a. autorități cu competență generală care exercită puterea executivă, administrația publică în orice domeniu: Guvern, consiliile locale, primăriile;
- b. autorități ale administrației publice de specialitate: realizează administrația într-un domeniu (ramură): ministerele și celelalte organe de specialitate ale administrației publice subordonate guvernului sau autonome; serviciile publice descentralizate ale acestora din teritoriu.

Șeful statului și competențele sale în sfera administrației publice

În cadrul autorităților administrației publice, instituția "șefului statului" ocupă un loc esențial, alături de Parlament, Guvern, organul judecătoresc suprem și tribunalul constituțional.

Competențele șefului de stat în administrația publică depind în primul rând de sistemul de guvernământ, asistându-se azi fie la un dualism al executivului, sub forma Președinte sau Monarh - Guvern (cabinet), fie la sistemul monogovernamental (cazul SUA - de altfel unic), în care președintele este concomitent șef al statului și al guvernului.

Limitele puterii șefului statului în sfera administrativă sunt diferențiate în funcție de sistemul parlamentar, prezidențial sau semi-prezidențial.

Astfel, în sistemul parlamentar (Spania, Ungaria, Cehia etc), șeful statului - monarhul (Marea Britanie) sau președintele ales de Parlament (Italia, Moldova) are puteri limitate, simbolice, primul ministru sau șeful Guvernului exercitând în mod real puterea executivă și coordonarea administrativă. Șeful statului nu se amestecă direct în actul administrativ, actele sale sunt valabile numai dacă sunt contrasemnate de către primul ministru;

- cabinetul se sprijină pe majoritatea parlamentară, pierderea acestui sprijin ducând la demisia cabinetului. (posibilități de pierdere: șeful statului poate dizolva parlamentul);
- membrii executivului își păstrează calitatea de parlamentari.

În sistemul prezidențial: (cazul SUA este considerat, de cei mai mulți analiști, unic în lume), instituția șefului statului concentrează întreaga putere executivă; resursele și legitimitatea puterii sunt considerate a fi reprezentate de alegerea prin vot universal (vot indirect, dat de membrii Colegiului Electoral, aleși la nivelul fiecărui stat) iar alegerea Președintelui este independentă de alegerea membrilor Congresului (Senat sau Camera Reprezentanților);

Pentru exercitarea atribuțiilor executive, Președintele numește membrii "Cabinetului" (conducătorii departamentelor).

Ponderări ale puterii:

- numirile trebuie confirmate de Senat;
- nu există responsabilitatea guvernamentală în fața Senatului sau a Congresului în ansamblul său;
- Președintele nu poate dizolva Congresul;
- Congresul are competențe de control asupra titularilor de funcții din cadrul acestora;
- membrii executivului nu dețin mandate în Congres (singura excepție, Vicepreședintele care este și Președintele Senatului);

- Președintele are drept de veto.

Sistemul semi-prezidențial, un regim mixt, ce conține elemente atât din sistemul parlamentar cât și din cel prezidențial, (termen utilizat pentru prima dată de M. Duverger spre a desemna sistemul politic francez actual, “a V-a republică”) se caracterizează prin aceea că Președintele ales prin vot universal coexistă cu un Prim-ministru și un Cabinet responsabil față de legislativ. Mulți analiști consideră că interferența celor două seturi de caracteristici reprezintă un sistem politic ce se caracterizează printr-o “semi-separare a puterilor”.

Prerogative ale Președintelui în Franța (prin raportare la sistemul prezidențial):

- numește Primul-ministru;
- are dreptul de a supune un proiect de lege referendumului și acest drept îi aparține în mod exclusiv;
- poate dizolva Adunarea Națională (nu și cealaltă Cameră a Parlamentului - Senatul);
- nu are drept de veto.

Prin raportare la sistemul parlamentar se evidențiază:

- divizarea executivului prin existența funcției de prim-ministru;
- responsabilitatea Guvernului în fața Parlamentului.

Sistemul de guvernământ adoptat în România prin Constituția din 1991 prezintă caracteristicile sistemului semi-prezidențial dar există multe nuanțe care-l diferențiază de cel francez.

Considerații asupra prevederilor Constituției din 1991 în privința instituției „Șefului statului”⁴:

- aceasta ignoră în totalitate tradiția constituțională a României, nereproducând nici un articol din Constituția din 29 martie 1923;
- reproduce texte întregi din Constituția franceză din 4 octombrie 1958 (care are doar 3 decenii); în privința prerogativelor Președintelui, se inspiră în special din Constituția RSR (din 21 august 1965, modificată în 1974);
- împrumutul textelor dă Constituției un caracter eclectic și abstract, făcându-se trimiteri la legi organice care să completeze textul constituțional în 14 articole; (aceste trimiteri la legi organice presupun delegarea unor prerogative constituționale legiuitorului ordinar, permițând acestuia să inventeze instituții noi).

De exemplu: inspirându-se din Constituția suedeză, s-a rezervat un capitol întreg, Titlul II, cap IV art. 55-57, Avocatului Poporului, în care nici măcar nu este definită această instituție, ci doar se proclamă: “Avocatul poporului este numit de Senat, pe o durată de 4 ani, pentru apărarea drepturilor și libertăților cetățeanului”- dar care autoritate publică sau organism statal nu are această datorie?

- altele: “separația puterilor” - “colaborarea puterilor”;
- înlocuirea termenului de “putere în stat” cu “autoritățile publice” (Titlul III) - inspirată de Constituția franceză - enumerându-se: Parlamentul - cap. I, Președintele României - cap. II, Guvernul - cap. III, administrația publică - cap. V și autoritatea judecătorească - cap. VI (se ajunge astfel de la 3 puteri la 5 autorități publice).

De aici și dificultatea stabilirii naturii juridice a funcției de președinte al României.

Vom porni de la art. 80 din Constituție, intitulat “Rolul Președintelui”:

Art 80 (1) Președintele României reprezintă statul român și este garantul independenței naționale, al unității și al integrității teritoriale a țării;

⁴ Vezi și opiniile formulate de E. Focșeneanu în *Istoria constituțională a României. 1859-1991*, București, Humanitas, 1998.

(2) Președintele României veghează la respectarea Constituției și la buna funcționare a autorităților publice. În acest scop, Președintele exercită funcția de mediere între puterile statului, precum și între stat și societate.

Din primul alineat nu se degajă decât o declarație întrucât nu sunt evidențiate mijloacele prin care poate fi mediator între puterea publică din care face parte și o altă putere.

Apoi, pentru a fi garantul independenței naționale, al unității și integrității teritoriale a țării (Art. 80, alin. 1) Președintele trebuie să exercite autoritatea statală la cel mai înalt nivel, fapt ce rezultă, de altfel, din atribuțiile pe care i le conferă Constituția.

Pornind de la aceste prevederi constituționale, s-ar putea desprinde ideea că Președintele exercită a patra putere în stat, putere ce include în ea unele elemente ale celorlalte trei, precum: ale puterii legislative - dreptul de promulgare a legilor sau remiterea lor spre reexaminarea Parlamentului; ale puterii executive - atribuții în domeniul apărării, adoptarea de măsuri excepționale; ale puterii judecătorești - prin funcția de mediere.

Constituția nu dă răspunsuri referitoare la aspecte precum:

- refuzul Președintelui de a promulga o lege și refuzul celor două Camere de a prelua observațiile Președintelui la lege (în această situație, promulgarea legii ar trebui să se facă în mod obligatoriu numai dacă legea, nemodificată, va fi votată din nou cu o majoritate de 2/3 din numărul total al senatorilor și deputaților - precum este precizat în Constituția SUA);

- refuzul Primului Ministru de a contrasemna un decret al Președintelui (conform art. 99, pct. 2, din Constituție, decretele cele mai importante ale Președintelui trebuie să fie contrasemnate de către Primul Ministru); acel decret nu poate fi pus în aplicare, întrucât îi lipsește un element de validitate (contrasemnătura); deci Președintele, deși îl numește pe Primul Ministru, devine dependent de acesta în situația amintită.

Apoi, chiar demiterea Președintelui (art. 95 alin. 3) este supusă aprobării prin referendum: actele Președintelui nefiind supuse controlului reprezentanților națiunii, se încurajează veleități autoritare, răspunderea directă față de popor fiind greu de angajat de către Parlament – de unde rezultă și inducerea ideii instabilității politice;

În raporturile cu Primul Ministru există elemente care duc la contradicții și chiar la imposibilitatea funcționării raportului. Decretele emise de Președinte nu sunt contrasemnate de Primul Ministru decât în caz de angajare a răspunderii internaționale (ratificarea tratatelor, acreditarea de agenți diplomatici), în cazuri de stare excepțională (mobilizare generală, război, stare de asediu) și în cazul acordării gradului de mareșal, general, amiral, grație individuală. În Constituția din 1923 se prevedea în mod expres obligativitatea semnării tuturor actelor Regelui de către un ministru, sub sancțiunea nulității absolute a actului (art. 87 alin. II) ceea ce oferea posibilitatea controlului tuturor actelor.

Apare aici următoarea întrebare: Ce se întâmplă în situația în care decretele Președintelui prevăzute la art. 91 (1, 2), 92 (2, 3), 93 (1), 94 (a, b, d) nu sunt contrasemnate de către Primul Ministru (este vorba de atribuțiile în domeniul politicii externe, apărării, măsurilor excepționale și altor atribuții)?

Constituția nu dă răspuns la întrebare, dar, interpretând dispozițiile de ansamblu, se ajunge la concluzia că aceste decrete nu se pot aplica (le lipsește un element de valabilitate - contrasemnătura Primului Ministru).

Apoi, cum poate media între Guvern și Parlament (sau Guvern și alte autorități) dacă Președintele participă, în condițiile art. 87 (1), la ședințele Guvernului pe care le prezidează?

Care sunt pârghiile Președintelui în exercitarea unor atribuțiuni administrative?

În raporturile cu Parlamentul:

- posibilitatea de a-l dizolva dacă acesta nu a acordat votul de încredere pentru formarea guvernului în 60 de zile de la prima solicitare și după respingerea a cel puțin două solicitări de investitură și după consultarea președinților celor două Camere și liderilor grupurilor parlamentare.

În raporturile cu electoratul:

- după consultarea Parlamentului (art. 90), poate cere poporului să-și exprime, prin referendum, voința cu privire la problemele de interes național;

În raporturile cu Guvernul:

- desemnarea candidatului pentru funcția de Prim-ministru;
- numirea Guvernului pe baza votului de încredere acordat de Parlament;
- în caz de remaniere guvernamentală, sau de vacanță a postului, Președintele revocă și numește, la propunerea Primului-ministru, pe unii membri ai Guvernului (considerăm încălcat principiul simetriei în drept: investitură – dezinvestitură: Premierul ar trebui să propună, Parlamentul să acorde vot de investitură, Președintele să numească și invers la dezinvestitură);

- participarea la ședințele Guvernului – Președintele are o serie de atribuții specifice administrației publice: cele privind adoptarea de măsuri excepționale, în domeniul apărării, în domeniul relațiilor internaționale, în domeniul investirii în funcții publice.

Alte pârghii rezultă din alte atribuții:

a) Atribuții privind adoptarea de măsuri excepționale:

- instituie starea de asediu și starea de urgență, în întreaga țară, ori în unele localități și solicită Parlamentului încuviințarea măsurii adoptate, în cel mult 5 zile de la luarea acesteia; dacă Parlamentul nu este în sesiune, el se convoacă de drept, în cel mult 48 de ore de la instituirea acestor măsuri și funcționează pe durata lor.

b) Atribuții în domeniul apărării:

- este comandantul forțelor armate și îndeplinește funcția de președinte al Consiliului Suprem de Apărare a Țării;

- poate declara, cu aprobarea prealabilă a Parlamentului, mobilizarea parțială sau generală a forțelor armate (în cazuri excepționale, poate adopta această măsură fără aprobarea prealabilă, pe care o supune aprobării Parlamentului în cel mult 5 zile de la adoptare);

- în caz de agresiune armată împotriva țării, Președintele ia măsuri pentru respingerea agresiunii, pe care le aduce de îndată la cunoștința Parlamentului, printr-un mesaj; dacă Parlamentul nu se află în sesiune, este convocat în 24 de ore de la declanșarea agresiunii.

c) În domeniul relațiilor internaționale:

- încheie tratate internaționale în numele României, negociate de către Guvern, pe care le supune spre ratificare Parlamentului în cel mult 60 de zile;

- primește scrisorile de acreditare și de recomandare a reprezentanților diplomatici ai altor țări;

- la propunerea Guvernului, acreditează și recheamă reprezentanții diplomatici ai României;

- aprobă înființarea, desființarea sau schimbarea rangului misiunilor diplomatice;

d) Alte atribuții:

- conferă decorații și titluri de onoare;

- acordă gradele de mareșal, general, amiral;

- numește în funcții publice;

- acordă grațierea individuală.

În exercitarea atribuțiilor sale, Președintele emite decrete ce se publică în Monitorul Oficial al României, partea I ; nepublicarea atrage inexistența decretului.

Trebuie contrasemnate de Primul-ministru decretele în legătură cu :

- încheierea de tratate internaționale;
- acreditarea și rechemarea reprezentanților diplomatici ai României;
- înființarea, desființarea sau schimbarea rangului misiunilor diplomatice ale României;

României;

- mobilizarea parțială sau generală a forțelor armate;
- măsurile în caz de agresiune armată;
- măsurile privind declararea stării de asediu sau a stării de urgență;
- conferirea de decorații și titluri;
- acordarea gradelor de mareșal, general, amiral;
- acordarea grațierii individuale.

Demiterea Președintelui și vacanța funcției

Senatul și Camera Deputaților, în ședință comună, pot hotărî punerea sub acuzare a Președintelui pentru înaltă trădare, cu votul a cel puțin 2/3 din numărul deputaților și senatorilor. Competența de judecată aparține Curții Supreme de Justiție. Președintele este demis de drept la data rămânerii definitive a hotărârii de condamnare.

În cazul săvârșirii unor fapte grave, prin care se încalcă prevederile Constituției, Președintele poate fi suspendat din funcție de către Camera Deputaților și Senat, în ședință comună, cu votul majorității deputaților și senatorilor, după consultarea Curții Constituționale; Președintele poate da Parlamentului explicații cu privire la faptele imputate.

Propunerea de suspendare poate fi inițiată de cel puțin 1/3 din numărul deputaților și senatorilor și se aduce imediat la cunoștința Președintelui.

Dacă propunerea de suspendare din funcție este aprobată, în cel mult 30 de zile se organizează un referendum pentru demiterea Președintelui.

Vacanța funcției intervine:

- în caz de demisie;
- în caz de demitere din funcție;
- în caz de imposibilitate definitivă de exercitare a atribuțiilor;
- în caz de deces.

În termen de 3 luni de la data la care a intervenit vacanța funcției, Guvernul va organiza alegeri pentru un nou Președinte. În caz de suspendare din funcție, imposibilitate temporară de a-și exercita atribuțiile sau vacanța a funcției, interimatul se asigură, în ordine, de Președintele Senatului sau Președintele Camerei Deputaților, care, în această calitate nu pot adopta hotărâri privind dizolvarea Parlamentului sau organizarea unui referendum.

BIBLIOGRAFIE

- Alexandru, I., Introducere în teoria administrației publice. București, Sylvi, 1997.
- Alexandru, I., Administrație publică. Teorii. Realități. Perspective. București, Lumina Lex, 1999.
- Baba, C.; Gorun, A.; Tanul, C., Anii reformei 1997-2000 în reglementări. Cluj-Napoca, 2002.
- Boboș, Gh., Teoria generală a dreptului. Note de curs. Cluj-Napoca, 1992.
- Cadart, J., Institutions politiques et droit constitutionnel, vol. 1. Paris, Economica, 1990.
- Debbasch, Ch., Science administrative. Paris, Dalloz, 1971.
- Debbasch, Ch.; Bourdon, J., Ponter, J.M., Droit constitutionnel et institutions politiques. Paris, Economica., 1990.
- Deleanu, I., Drept constituțional și instituții politice, vol. 2. Europa Nova, 1996.
- Deleanu, I., Justiția constituțională. București, 1995.
- Drăganu, T., Drept constituțional și instituții politice, vol. 1. Târgu Mureș, 1993.
- Drăganu, T., Introducere în teoria și practica statului de drept. Cluj-Napoca, Dacia, 1992.
- Duverger, M., Introduction à la politique. Paris, Gallimard, 1964.
- Duverger, M., Sociologie de la politique. Paris, P.U.F., 1973.
- Freund, J., Sociologie de Max Weber. Paris, P.U.F., 1966.
- Gorun, A., Elemente de teorie generală și filosofia dreptului. Curs. Cluj-Napoca, 2002.
- Gorun, A., Libertatea – concept și realitate. Cluj-Napoca, Argonaut, 2002.
- Gorun, A., Libertatea. Deziderat și și realitate. 1996.
- Iorgovan, A., Drept administrativ, vol. 1. Hercules, 1993.
- Iovănaș, I., Drept administrativ și elemente ale științei administrației. București, Ed. Didactică și Pedagogică, 1977.
- Lapierre, J.-W., L'Analyse des systèmes politiques. Paris, P.U.F., 1973.
- Laubadère, A. de, Traité de droit administratif. Paris, L.G.D.J., 1980.
- Mihai, Gh. C., Inevitabilul drept. București, Lumina Lex, 2002
- Muraru, I., Drept constituțional și instituții politice. București, Ed. Naturismul, 1992.
- Negoitță, Al., Contenciosul administrativ și elemente de drept administrativ. București, Lumina Lex, 1992.
- Negoitță, Al., Drept administrativ și știința administrației. București, Atheneum, 1991.
- Negulescu, P., Tratat de drept administrativ, vol. 1. București Ed. Marvan, 1943.
- Onișor, V., Tratat de drept administrativ român. București, Cartea Românească, 1930.
- Oroveanu, N.T., Introducere în știința administrației. București, Ed. Enciclopedică, 1975.
- Petrescu, R. N., Drept administrativ. Cluj-Napoca, Cordial Lex, 2001.
- Prisăcaru, V.I., Tratat de drept administrativ român. Partea generală. București, Lumina lex, 1993.
- Rarincescu, C. G., Contenciosul administrativ român. București, Ed. Universală Alcaly, 1937.
- Rivero, J., Pluridisciplinarité et formation dui juriste. Paris, Dalloz, 1969.
- Santai, I., Drept administrativ și știința administrației, vol. 1. Sibiu, 1992.
- Parsons T., Reflections on the place of Force in Social Problems. New York, 1964.
- Timsit, G., Théorie de l'administration. Paris, Economica, 1986.
- Vedel, G.; Delvolvé, P., Droit administratif. Paris, P.U.F., 1988.
- Vida, I., Puterea executivă și administrația publică. București, 1994.
- Weber, M., Economie et société, vol. 1. Paris, Plon, 1971.
- Weber, M., Le Savant et la politique. Paris, Plon, 1959.
- Weber, M., The Theory of Social and Economic Organization. New York, Oxford, Oxford University Press, 1947.